

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΠΩΣ ΕΝΑΣ ΑΓΓΛΟΣ ΑΠΗΓΑΓΕ ΜΙΑΝ ΑΡΜΕΝΟΠΟΥΛΑ

(Από τὸ περίφημο βιβλίο τοῦ Ἐδμόνδου Ἀμποῦ «Ἡ Σύγχρονη Ἑλλάδα»)

Ἐδμόνδος Ἀμποῦ ἐγνώρισε πολὺ καλὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἐξοργάρισε πολὺ κακὰ. Ὁ χιονομορστής αὐτὸς Γάλλος συγγραφεὺς ἔζησε ἀρεκτὸν καιρὸ ἐπὶ τὴν Ἀθήνα ὡς μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς, σὲ μιὰ ἐποχὴ ποῦ ἡ Ἑλληνικὴ πρωτεύουσα βρισκόταν ἐπὶ δημοσιότητα τῆς. Βοήθη φυσικὰ πολλὰ πράγματα παρῶξενά, ποῦ χτυποῦσαν ἀσχηματὸ στό μάτι ἐνὸς εἰρηνοῦ Παριζιάνου καὶ ἐπὶ τὸ βιβλίο του ποῦ ἔγραψε γιὰ τὴν «Σύγχρονον Ἑλλάδα», μέσα σὲ πολλὰς ἀλήθειαι, ἔβαλε καὶ πολλὰ πράγματα ποῦ δείχνουν ὅτι ὁ συγγραφεὺς τὸν ἔνα κυρίως εἶχε σκοπὸ: Νὰ γράψῃ ἕνα εὐχάριστο ἐπὶ τὴν ἀνάγνωσι βιβλίον, ἔστω καὶ ἂν κάποτε κουρέλιασε τὴν ἀλήθεια καὶ ἀδικοῦσε ἕνα λαὸν, τὸν ὁποῖο δὲν κατάλαβε.

Ἐν τούτοις, μὲ ὅλα τὰ ἐλαττωμάτα του, τὸ βιβλίο αὐτὸ τοῦ Ἀμποῦ εἶνε μιὰ πολύτιμη πηγὴ γιὰ τὴν κοινωνικὴ ζωὴ τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὰ μέσα τοῦ περασμένου αἰῶνος, καὶ ἐκεῖνος ποῦ ξέρει νὰ ξεχωρίσῃ τὴν ἀλήθεια ἀπὸ τὸ μυθιστόρημα, θὰ βρῇ πολλὰ ἐνδιαφέροντα πράγματα.

Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ εἶνε καὶ ἡ ἀφήγησις τοῦ γάμου ἐνὸς Ἀγγλοῦ, ὁ ὁποῖος ἔμενε τότε ἐπὶ τὴν Ἀθήνα, καὶ τὸν ὁποῖον δὲν ἀναφέρει μοιαιατὰ τὸ ὄνομα, ἀλλὰ τὸ σημεῖον μὲ ἕνα μόνον X.

Ἄλλ' ἄς δώσουμε σχετικῶς τὸν λόγον ἐπὶ τὸν Ἀμποῦ, ἐπὶ τὸν ὁποῖο ἀρίθμω καὶ ὅλη τὴν εὐθύνην τοῦ γεγονότος ποῦ διηγείται:

«Ἡ ἡρώδις τῆς ἱστορίας εἶχε γεννηθεῖ — γράφει — ἐπὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ εἶχε μιὰ ἀδελφὴν μικροτέραν ἐπὶ χρόνια. Ἐκεῖ τὴν πρωτογνώρισε ὁ Ἀγγλος μίστερ X, καὶ τὴν ἐρωτεύθηκε τρελλῶν. Ἦταν ἀδύνατον ὅμως νὰ τὴν ζητήσῃ σὲ γάμον, γιὰ τὴν οἱ τότε Τουρκικοὶ νόμοι ἀπαγόρευαν σὲ μιὰ Ἀρμένισσα νὰ παντρευθῇ μὲ ἕνα Φράγκον, καὶ κυρίως γιὰ τὴν ἀγαπῶσα καὶ τὴν προορίζε γιὰ τὸν ἑαυτὸ του ἕνα Τούρκος ἀγάς.

Ἄλλὰ ὅταν ὁ Ἀγγλος ἐρωτεύεται, αὐτὸ δὲν γίνεται μὲ ἡμῖς. Ὁ X. λοιπὸν ἀποφάσισε ν' ἀπαγάγῃ τὴν λατρευτὴν του καὶ ἡ νέα δὲν ἀντέστη διόλου ἐπὶ τὴν ἀπόφασίν του αὐτῆ.

Ἐρωτευμένος βρήκε ἕναν τρόπο πολὺ πρακτικὸν, ὅσο καὶ πρωτότυπον, γιὰ ν' ἀπαγάγῃ τὴν ἀγαπημένην του, χωρὶς νὰ πάρῃ μωροδιὰ ἢ Τουρκικὰς ἀρχὰς.

Ἐπαράγγειλε δηλαδὴ ἕνα μπαούλον ἀπὸ κέδρο, ἀρεκτὰ μεγάλο ὥστε νὰ χωρῆ μὲσα ἕνας ἀνθρώπος ἀναπνευστικὰ καὶ γιὰ νὰ μὴν προκαλέσῃ τὴν ὑποψίαν τῶν ἀρχῶν, ἔφηνε ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν μόνυχος του, ἀφοῦ παρέδωσε τὸ μπαούλον ἐπὶ τὴν λατρευτὴν του καὶ συνεννοήθηκε μαζὺ τῆς πῶς θὰ θά γινόταν τὸ ταξεῖδι τῆς... λαθρεμπορικῶς.

Μετὰ λίγαις μέραις ὁ μίστερ X. ἔφτασε ἐπὶ τὴν Ἀθήνα καὶ ἔγραψε ἀμέσως ἐπὶ τὴν λατρευτὴν του ὅτι μποροῦσε νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸ περίεργον γαμήλιον ταξεῖδι τῆς, μπαίνοντας μέσα ἐπὶ τὸ μπαούλον. Στὰ πλευρὰ τοῦ μπαούλου αὐτοῦ ὑπῆρχαν μικροὶ τρύπαι, ἀπὸ τίς ὅποτες ἔμπανε ἀέρας, γιὰ νὰ μὴ σκάσῃ ἡ νύφη. Ἐπίσης τὸ ἐσωτερικὸν του εἶχαν φτιάσει ἀρεκτὰ ράφια καὶ τὰ εἶχαν γεμίσει μὲ τρώφιμα καὶ δοχεῖα νεροῦ.

Ἐπὶ τὸν ὅλον ταῦτα ὄμως, ἡ νεαρὴ Ἀρμενοπούλα δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸ ταξεῖδι αὐτὸ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπὶ τὴν Ἀθήνα, μέσα ἐπὶ τὸ μπαούλον... σὺν ἐμπόρῳ μί. Τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη τὸ ταξεῖδι Κωνσταντινουπόλεως—Ἀθηνῶν διαρκοῦσε τέσσαρις ὁλόκληραις ἡμέραις καὶ ἡ ὄραία νύφη δὲν αἰσθανόταν τὸ κινδύνον νὰ μείνῃ... μπαουλαρισμένη τὸσον καιρὸν.

Ἐν τούτοις, δὲν ἔπαυε ἀναβολὴ τὸ πρᾶγμα. Τὸ καράβι, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ταξεῖδε καὶ μὲ τὸν καπετάνιον τοῦ ὁποῖου εἶχε συνεννοηθεῖ ὁ Ἀγγλος, δὲν θ' ἀργοῦσε νὰ φθῆ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐφτάσε ἡ τελευταία μέρα καὶ ἡ νέα, μολοντί πολλὰς φορὰς ἔκαμε τὴν δοκιμὴν καὶ μπῆκε ἐπὶ τὸ μπαούλον, δὲν εἶχε τὸ κινδύνον νὰ κλεισθῇ σ' αὐτὸ καὶ νὰ ταξεῖδῃ.

Τοῦ ὅλου ἡ ἀδελφὴ τῆς τὴ συμβούλευε νὰ μὴ χάσῃ μιὰ τέτοια τύχη καὶ νὰ μὴ φαίνεται τόσο δειλὴ. Ἐκεῖνη ἔκλαιγε καὶ ἀρνιόταν νὰ μῆ μὲσα ἐπὶ τὸ μπαούλον.

Κουράγιον λοιπὸν! τῆς ἔλεγε καὶ τῆς ξανάλεγε ἡ ἀδελφὴ τῆς. Τέσσαρες μέραις περνοῦν γρήγορα. Καὶ ἔπειτα περὶ θά εἶσαι γιὰ πάντα εὐτυχισμένη! Βέβαιον θὰ στενοχωρηθῆς λιγὰν μὲσα ἐπὶ

μπαούλου, ἀλλὰ προστὰ τὴν εὐτυχίαν, τί εἶνε μιὰ στενοχωρία τεσσάρων ἡμερῶν; Κάμε κουράγιον!

—Τὸ λές αὐτὸ, τῆς ἀπαντοῦσε ἡ λατρευτὴ τοῦ μίστερ X., γιὰ τὸ δὲν πρόκειται νὰ κλεισθῆς ἐπὶ τὸ μπαούλον. Γιὰ δοξάμασε, καὶ τότε τὰ λέμε.

—Καὶ γιὰτί ὄχι; ἀποκρίθηκε ἡ μικροτέρα ἀδελφὴ.

—Καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, μπῆκε ἐπὶ τὸ μπαούλον καὶ ξαπλώθηκε ἀναπνευστικὰ. Μὰ οὔτε καὶ αὐτὸ ἔπεισε τὴν ὄραία Ἀρμενοπούλα.

—Κοῦμα! Θὰ πάῃ χαμένο τὸ ὄραιον αὐτὸ κέδρινον μπαούλον! εἶπε τότε ἡ μικροτέρα ἀδελφὴ μὲ παρόνομον.

—Δὲν θὰ πάῃ χαμένο, θὰ βάζομε τὰ φορεμάτα μας, ἀποκρίθηκε ἡ μεγαλειτέρα.

—Κι' ἐκεῖνον τὸν φτωχὸ τὸν X. ποῦ σὲ περιμένει δὲν τὸν λύπασα; Ἄν ἦμουν ἐπὶ τῆσι σοῦ, θὰ τρελλαινόμουν ἀπὸ τὴν στενοχωρίαν μου.

—Ἄν τὸ ταξεῖδι αὐτὸ σοῦ ἀρθεῖ, μπορεῖς, ἀδελφοῦλα μου, νὰ τὸ χάσῃς ἐσύ, ἀντὶ γιὰ μένα, τῆς ἐδήλωσε τότε ἡ ὑποψιμὰ σύζυγος τοῦ Ἀγγλοῦ.

—Μαζάρι νὰ μωροῦσα! ἀποκρίθηκε ἀναστενάζοντας ἡ ἄλλη.

—Ἀλήθεια; Θὰ πήγαμε λοιπὸν νὰ παντρευθῆς μὲ τὸν X;

—Καὶ γιὰτί ὄχι, ἀφοῦ ἐσὺ φρόδασα καὶ ἐγὼ εἶμαι πὸ θαρραλέα;

—Τότε ἡ ὄρα ἡ καλὴ, ἀδελφοῦλα μου. Πήγαμε...

Ἐποῦς γράφαμε, ἡ προετοιμασίαις εἶχαν περὶ γίνε. Καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ἡ μικροτέρα ἀδελφὴ, φήσῃ τὴν ἀδελφῆν, μπῆκε ἐπὶ τὸ μπαούλον, τοποθετήθηκε ἀναπνευστικὰ μέσα ἐπὶ τὴν προσωρινὴν τῆς φυλακὴν καὶ μετεβέβη ἀπὸ τὸν χαμάληνον ἐπὶ τὸ καράβι, τὸ ὁποῖον ἦταν ἔτοιμον γιὰ τὸν Πειραιᾶ.

Ἐὸ μίστερ X., μόλις ἔφτασε τὸ καράβι ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ, κατέβηκε ἀμέσως γιὰ νὰ παραλάβῃ τὸ πολύτιμον φροῖον. Τὸ μετέφερε μὲ προσοχὴν καὶ γρηγοράδα ἐπὶ τὴν Ἀθήνα καὶ ὅταν περὶ εἶμαι μόνος ἐπὶ τὸ σπῆν του, ἀνοῖξε μὲ προσοχὴ τὸ σκελεσμά του.

Μπορεῖτε τώρα νὰ φανταστῆτε τὴν κατάληξιν τοῦ Ἀγγλοῦ ὅταν, ἀντὶ τῆς λατρευτῆς του, μπῆκε μέσα ἐπὶ τὸ μπαούλον τῆς μικροτέρας ἀδελφῆς τῆς. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἐξέπληξε. Ἡ νέα ὄμως, ἀφοῦ συνήλθε ἀπὸ τὴν κόπασιν καὶ τὴν στενοχώριαν τοῦ τόσο λίγο ἀναπνευστικὸν ταξεῖδι τοῦ, ἐξήγησε ἐπὶ τὸν X. τὴν αἰτίαν, γιὰ τὴν ὁποῖαν ἀντικατέστησε τὴν ἀδελφὴν τῆς ἐπὶ τὸ... γαμήλιον μπαούλον.

Ἐὸ X. — συνεχίζει ὁ Ἀμποῦ ἐπὶ τὸ βιβλίο του — ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς μεθοδικοὺς ἐκεῖνοῦ Ἀγγλοῦ, ποῦ παίρνουν γρήγορα τὴς ἀποφάσεις τους. Τὸ φρόνον τοῦ γάμου ποῦ εἶχε παραγγεῖλει ἦταν ἔτοιμον. Ἄλλο κορίτσι δὲν εἶχε ἐπὶ τὴν ὄρα. Νὰ περιμένῃ περισσότερο, αὐτὸ θὰ τοῦ χαλοῦσε τὰ σχέδια του. Ἡ δὲ ἀδελφὴς ἔμοιαζαν ἀρεκτὰ μεταξὺ τους, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐκεῖνος εἶχε ἀγαπήσει μιὰ ξανθὴν, ἐνῶ αὐτὴ ποῦ τὸ ἦρε μπαουλαρισμένη ἦταν μελαχροινὴ. Τὴν παντρεύθηκε ἐν τούτοις καὶ ἔζησε μαζὺ τῆς εὐτυχισμένος.

Αὐτὰ διηγείται ὁ Ἀμποῦ. Ποῖος νὰ εἶνε τάχα αὐτὸς ὁ περίεργος Ἀγγλος; Κάποιος μοῦ εἶπε ὅτι πρόκειται γιὰ τὸν Φίνλεϊ, τὸν Ἀγγλὸν ἱστορικὸν ποῦ πέρρασε τὰ περισσότερα χρόνια τῆς ζωῆς του καὶ πέθανε ἐπὶ τὴν Ἀθήνα. Ἄλλ' αὐτὸ δὲν τὸ ἐξακριβώσα, οὔτε μπορὸν νὰ τὸ βεβαιώσω.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

ΣΤΙΧΟΙ ΜΙΑΝ ΟΡΓΥΙΑ ΚΑΤΩ...

Πὸς ἐθάμπησεν ὁ λόφος κιάλας, μελαγχολικά! Στὸ νεράκι, δυσμικά, κλαίει ἄχρηστον λυκόφωσ.

Γαῖσιμα γλυκὰ ἕνας σκόλος καὶ τριλογοῦν ἀσαφῶς, κάπου, ἀξόνι γλυστερό: γόρισμα τροχὸν εἶν' ἡ μύλος;

Δοξά ἐπὶ τὸν Δεκέμβριον μῆνα, μ' ἕνα τέτοιον φῶς χλωμό, ποῦ — καρδιὰς χωρὶς σπασμὸν — κρέμονται ἡ φολῆδες στὰ σχοῖνα!

Τέτοιαν ὄρα, ἢ λίγο ἀκόμα, δὲν τὸ νοιώθεις συντροφιά κι' ὡς μέσ' ἐπὶ εἶναι τὸ βα(θεῖα) τὸ νεκρὸν, ράθμον χῶμα;

— Γῆς ξεθομασμένη, ἀγέρι μὲ τὸ χνῶτο τ' ἀγαθῶ, πάρε με νὰ κοιμηθῶ μίαν ὄργυιαν κάτω ἀπ' τὴν φτέρην.

ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Η ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ Κ' Η ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ

— Ἡ ἐπίσημη λειτουργία τῶν ταχυδρομικῶν ἀπηρεσιῶν ἐγκαινιάστηκε κατὰ τὸ ἔτος 1634.

— Τὰ πρῶτα μουσικὰ κομμάτια τυπώθηκαν ἐπὶ 1478.

— Ἡ ἐφευρεσίαις τοῦ ρολοιοῦ χρονολογείται ἀπὸ τὰ 1466.

— Ὁ Κοπερνίκος ἐμελέτησε τὸ ἡλιακὸν σύστημα ἐπὶ 1617.

— Ἡ πρῶτος βελόναις κατασκευάστηκε ἐπὶ τὴν Ἀγγλίαν κατὰ τὸ 1545.

— Τὰ πρῶτα μαχαίραις κατασκευάστηκαν ἐπίσης ἐπὶ τὴν Ἀγγλίαν κατὰ τὸ 1659.

— Τὰ πρῶτα ἀμάξαις χρησιμοποιήθηκαν ἐπὶ τὴν Γαλλίαν κατὰ τὸ 1660.

— Ἡ πρῶτη ἐφημερίδα ἐξεδόθη ἐπὶ τὴν Γαλλίαν ἐπὶ 1588.